

Overlægernes efteruddannelse

Ifølge overenskomsten har overlæger både **ret** og **pligt** til mindst 10 dages efteruddannelse om året. Både arbejdsgiver og den enkelte læge har altså et medansvar for at drøfte og planlægge efteruddannelse samt sikre afholdelse af efteruddannelsen.

Samtidig er det aftalt i overenskomsten, at alle skal have en årlig lederudviklingssamtale (LUS), og at man i den forbindelse skal aftale en gensidigt forpligtende efteruddannelsesplan. Planen kan løbe over flere år, men skal evalueres og justeres årligt.

Om undersøgelsen

2866 medlemmer af Overlægeforeningen har i januar 2025 svaret på enqueten om efteruddannelse i 2024. Det svarer til 44 % af de adspurgte overlæger.

75% af besvarelsene er fra overenskomstansatte overlæger, mens 25% er fra overlæger ansat på lægechefaftalen som ledende overlæge eller cheflæge. Den samlede gruppe omtales i det følgende som overlæger.

Nøgletal efteruddannelse 2024

De fleste får efteruddannelse, men færre dage end overenskomsten fastslår

- 85% af alle har fået efteruddannelse i 2024
- 49% har fået under 5 dage
- 40% oplever, at det er blevet sværere at få efteruddannelse i 2024.

Mange betaler selv

- Fire ud af ti får ikke løn for alle dage (42%)
- Tre ud af ti (28%) får ikke alle udgifter betalt af arbejdsgiver

Udviklingssamtaler sikrer mere efteruddannelse – og flere får samtalerne

- 74% fik lederudviklingssamtale (LUS) i 2024 – i 2021 var det kun 49%
- 88% af dem, der var til LUS fik efteruddannelse i 2024 mod 76% af dem, der ikke var til LUS
- 56% af dem, der var til LUS fik mere end fem dage i 2024, mod 37% af dem, der ikke var til LUS
- 35% af dem med LUS har en efteruddannelsesplan mod 6% af dem, der ikke var til LUS

Mindst efteruddannelse i Region Sjælland – mest i Region Nordjylland

- 22% af overlægerne i Region Sjælland fik ingen efteruddannelse i 2024. I Region Nordjylland var det 12%
- 59% af overlægerne i Region Sjælland fik mindre end fem dages efteruddannelse. I Region Nordjylland var det 44%
- 33% af overlægerne i Region Sjælland oplever, at det slet ikke eller kun i ringe grad er muligt at tage den efteruddannelse, som de har brug for. I Region Nordjylland er det 12%
- 57% af overlægerne i Region Sjælland oplever, at det er blevet sværere at få efteruddannelse. I Region Nordjylland er det 31%.

Overlægeforeningen mener

I undersøgelsen fortæller 85% af alle overlæger, ledende overlæger og cheflæger, at de fik efteruddannelse i 2024.

Der er således stadig et langt stykke vej, før alle overlæger får den nødvendige efteruddannelse. Der er dog flere positive tendenser i årets analyse:

- 1) For det første er en negativ tendens fra 2008-2020 vendt. De seneste fire år er andelen af overlæger, som får efteruddannelse løbende steget. I 2024 var det gældende for 85%, hvilket er på niveau med 2019. Samtidig får overlægerne i gennemsnit flere dage: 51% får i dag mere end fem dage mod 47% i 2019. Den forskel er statistisk signifikant.
- 2) Mange flere får lederudviklingssamtaler (LUS). I 2024 fik 74% af overlægerne LUS mod 49% i 2021. Det er en markant stigning, som positivt påvirker graden af efteruddannelse: 88% af medlemmerne, som har været til udviklingssamtale, får efteruddannelse, mens kun 76% af dem, der ikke har været til LUS, får efteruddannelse.
- 3) Også overlægernes kommentarer i fritekst er mere positive. I 2023 tilkendegav mange, at der var sat helt stop for efteruddannelse på grund af besparelser, og at efteruddannelse i weekender ikke blev regnet for arbejdstid. I årets undersøgelse, er det kun få, som fremhæver dette.

Den positive udvikling kommer efter, at Overlægeforeningen i en årrække har haft fokus på efteruddannelse og blandt andet har været i dialog med regionerne og medlemmerne om vigtigheden af efteruddannelse og reglerne herfor. Den indsats vil foreningen fortsætte.

Fokusområder

Der er flere fokuspunkter, som Overlægeforeningen vil prioritere i den fortsatte dialog med regionerne, heriblandt:

- 1) Region Sjælland skiller sig ud ved, at overlægerne her får mindst efteruddannelse og oplever, at det er sværest at få efteruddannelse. Det er bekymrende i en region, som i forvejen har udfordringer med rekruttering og fastholdelse af special- og overlæger.
- 2) Overlæger over 60 år får mindre efteruddannelse end kolleger under 60 år. Det kan skyldes, at behovet er større tidligere i karrieren, men er et fokuspunkt, fordi flere i fritekst nævner, at de får afvist efteruddannelse på grund af alder. Det er ikke i overensstemmelse med overenskomsten, og behovet for ny viden og kompetencer bør være det afgørende for efteruddannelse uanset alder.
- 3) Mange oplever selv at måtte finansiere dele af efteruddannelsen – enten i form af (fri)tid eller ved at selv at finde finansiering til eksempelvis transport eller ophold. I udgangspunktet er al aftalt efteruddannelse arbejdstid og skal dermed dækkes af arbejdsgiver.

1. De fleste får efteruddannelse

85% af alle overlæger, ledende overlæger og cheflæger fik efteruddannelse i 2024. Det er på niveau med tiden umiddelbart før covid-19, men langt fra udgangspunktet i 2008, hvor 96% fik efteruddannelse (figur 1).

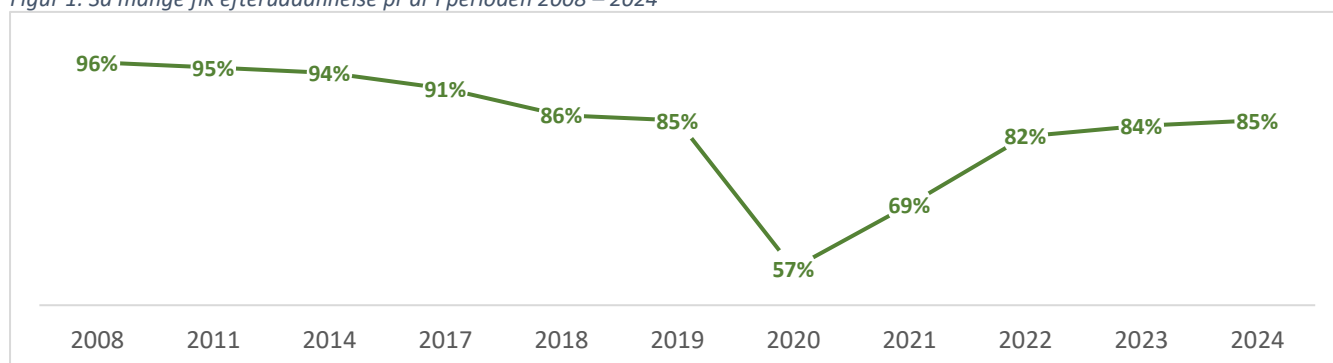
Det er dog langt fra alle, som får de ti dages efteruddannelse, som lægechefaftalen og overenskomsten giver ret og pligt til. Faktisk får halvdelen (49%) under fem dages efteruddannelse. I 2008 var det kun 29% som fik under fem dage. Der er dog sket en lille fremgang siden tiden umiddelbart før covid-19, hvor 53% i 2019 fik under fem dage. Forskellene er statistisk signifikant med et 5 procent signifikansniveau (figur 2).

Især overlæger over 60 år oplever at få færre efteruddannelsesdage. I den aldersgruppe er det seks ud af ti som får færre end fem dage, mens det for overlægegruppen under 60 år er fire ud af ti, som oplever dette. Forskellen er statistisk signifikant (figur 3).

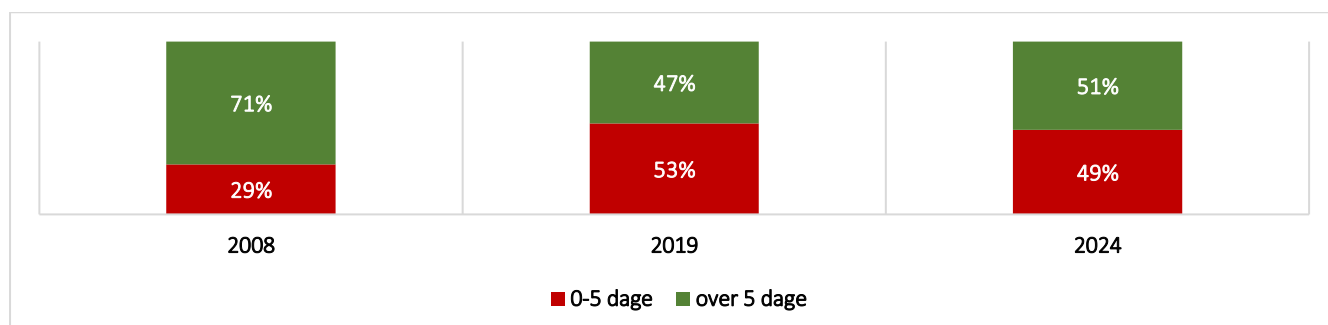
De fleste overlægers efteruddannelse består i kongresser (61%), faglige møder (60%), eksterne kurser (51%) og interne kurser (38%). Kun 9% tilkendegiver at have været på henholdsvis sidemandsoplæring og udviklingsophold (figur 4)

Fire ud af ti (40%) oplever, at det er blevet sværere end forrige år at få efteruddannelse. Det er på niveau med oplevelsen i 2023 (figur 5).

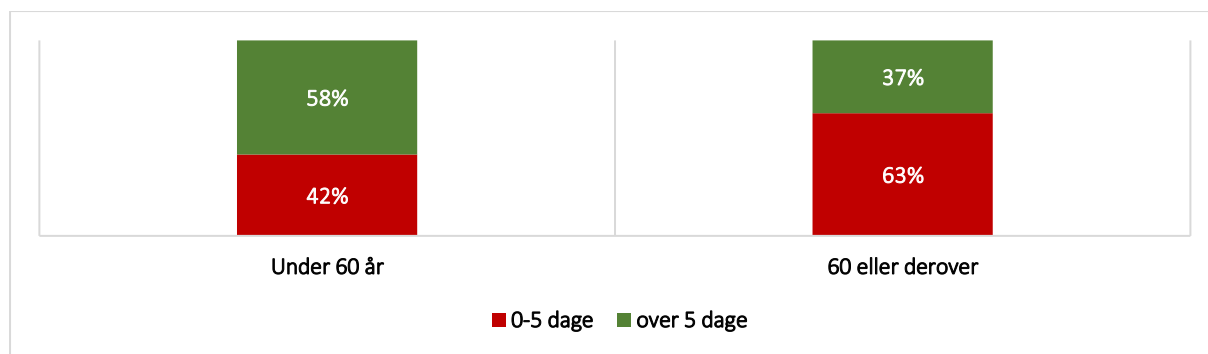
Figur 1: Så mange fik efteruddannelse pr år i perioden 2008 – 2024

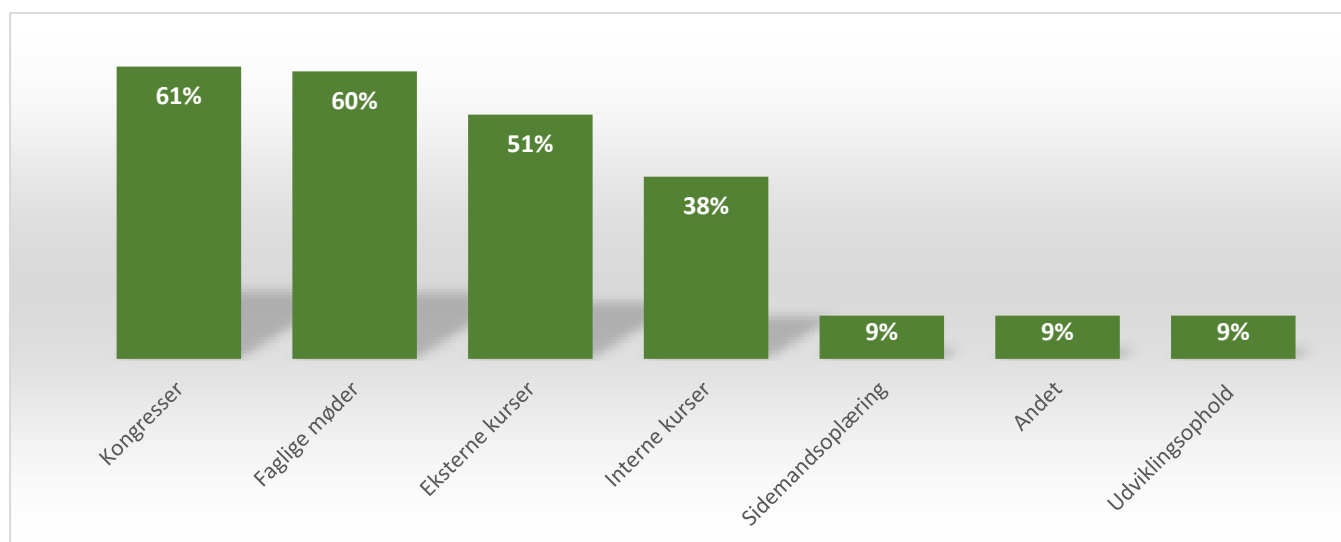
Figur 2: Så mange overlæger fik over/ under 5 dages efteruddannelse i 2008, 2019 og 2024

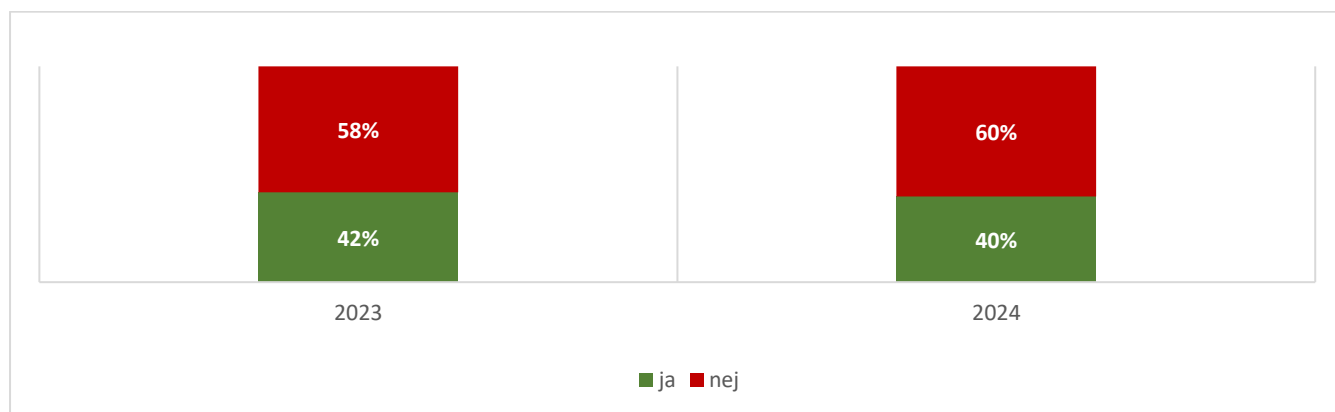
Figur 3: Over eller under 5 uddannelsesdage – alder

Figur 4: Hvilke efteruddannelses-aktiviteter har du deltaget i?

Figur 5: Er det blevet sværere i 2024 at deltage i efteruddannelse?

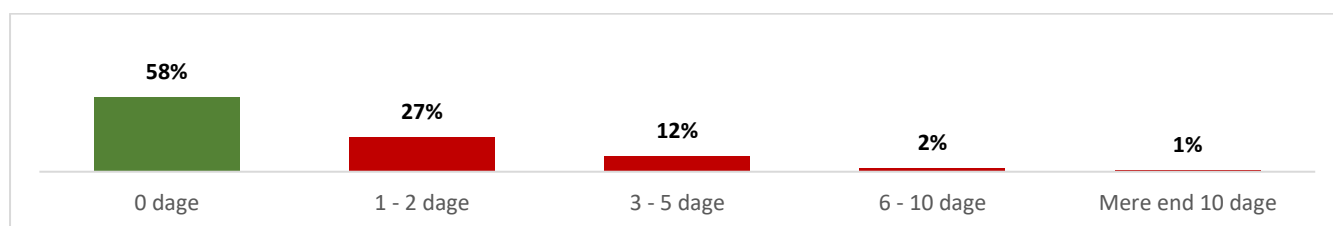

2. Mange betaler selv

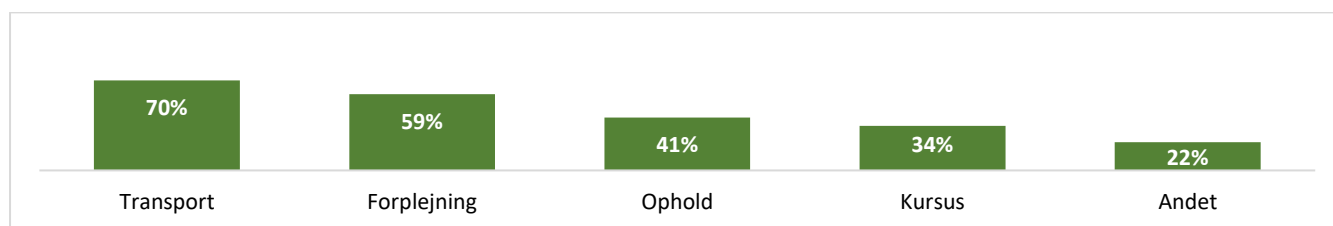
Fire ud af ti overlæger har oplevet, at de ikke fik løn for alle deres efteruddannelsesdage (27% har selv betalt 1 – 2 dage, 12% har betalt 3-5 dage, 3% har selv betalt mere end 5 dage) (figur 6).

Ud over fritid har tre ud af ti (28%) oplevet, at arbejdsgiver ikke finansierede alle udgifter til efteruddannelse. I fritext nævner flere, at de selv betaler udgifter, eller at det er finansieret via forskningsmidler eller af industrien. De overlæger, hvor arbejdsgiver ikke finansierer alt, har især stået for betaling af transport, forplejning, ophold og kursusudgifter (figur 7).

Figur 6: Hvor mange af dine efteruddannelse var ulønnede?

Figur 7: Hvilke udgifter har du selv betalt (blandt de overlæger, hvor arbejdsgiver ikke finansiere alt)

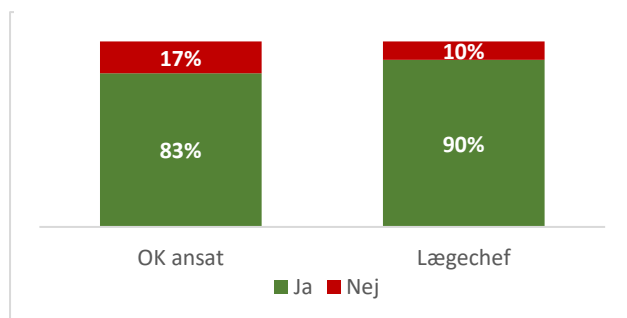

3. Stillingstype afgørende for efteruddannelse

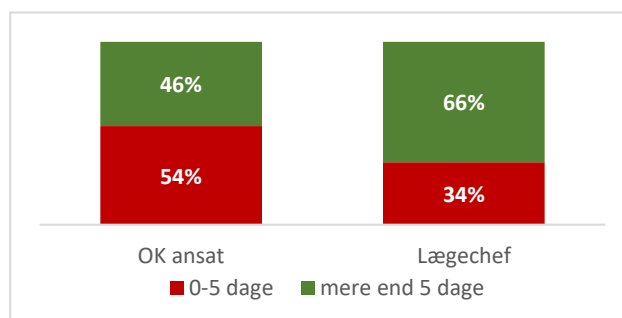
Ni ud af ti (90 %) af de ledende overlæger og cheflægerne har fået efteruddannelse i 2024, mens det samme gælder for otte ud af ti (83%) af de overenskomstansatte overlæger (figur 8).

Knap halvdelen af de overenskomstansatte overlæger fortæller, at de har fået mere end fem dages efteruddannelse (46%), mens det gælder for 66% af medlemmer ansat på lægecheftalen (figur 9).

Figur 8: Har fået efteruddannelse i 2024

Figur 9: Fik mere eller mindre end 5 dage i 2024

4. Udviklingssamtaler sikrer mere efteruddannelse

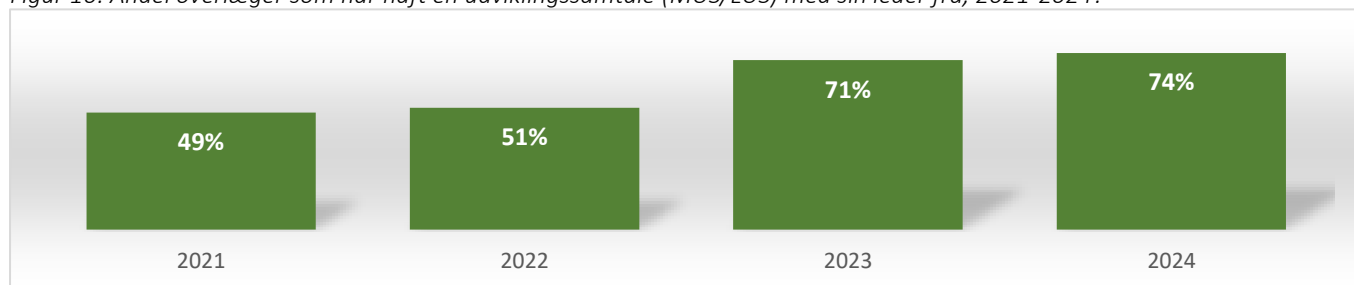
En af de positive tendenser i undersøgelsen er, at flere får den årlig udviklingssamtale med nærmeste leder. Mens halvdelen (49%) fik LUS i 2021 gælder det tre fjerdedele (74%) i 2024. Den helt store stigning er sket i perioden efter 2022 (figur 10).

Udviklingssamtalerne har stor betydning for, om lægen får efteruddannelse – og i givet fald hvor mange dage: 88% af dem, der har været til LUS, har fået efteruddannelse i 2024, mens det kun gælder 76% af dem, som ikke har været det. Og mens lidt over halvdelen (56%) af dem, som har været til LUS, får mere end fem efteruddannelsesdage i 2024, så er der kun 37% af dem, der ikke har været til udviklingssamtale (figur 11 og 12)

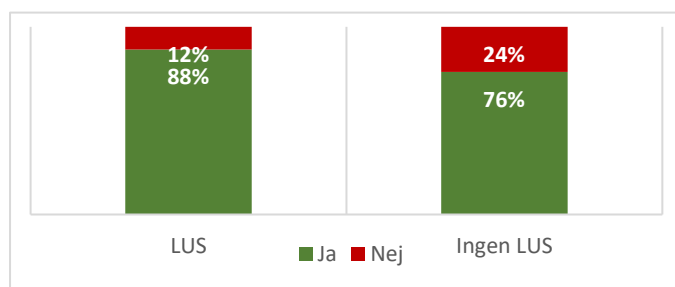
Udviklingssamtalen er også afgørende for, om overlægerne får den efteruddannelsesplan, som overenskomsten fastslår, at man skal have. Kun 6% af de overlæger, som *ikke* har haft en udviklingssamtale, har en efteruddannelsesplan. Tallet er noget højere for dem, der har haft en udviklingssamtale – nemlig 35%.

Det betyder dog stadig, at de fleste overlæger ikke har en plan for deres efteruddannelse. Andelen som får en efteruddannelsesplan har været stigende siden 2021 fra 21% til 27% i 2024. Forskellen er statistisk signifikant med et 5% signifikansniveau.

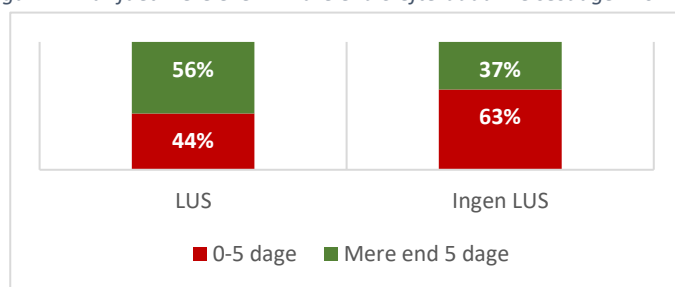
Figur 10: Andel overlæger som har haft en udviklingssamtale (MUS/LUS) med sin leder fra, 2021-2024?

Figur 11: Har fået efteruddannelse i 2024

Figur 12: Har fået mere eller mindre end 5 efteruddannelsesdage i 2024

Figur 13: Andel som har aftalt en fremtidig efteruddannelsesplan, fra 2021-2024:

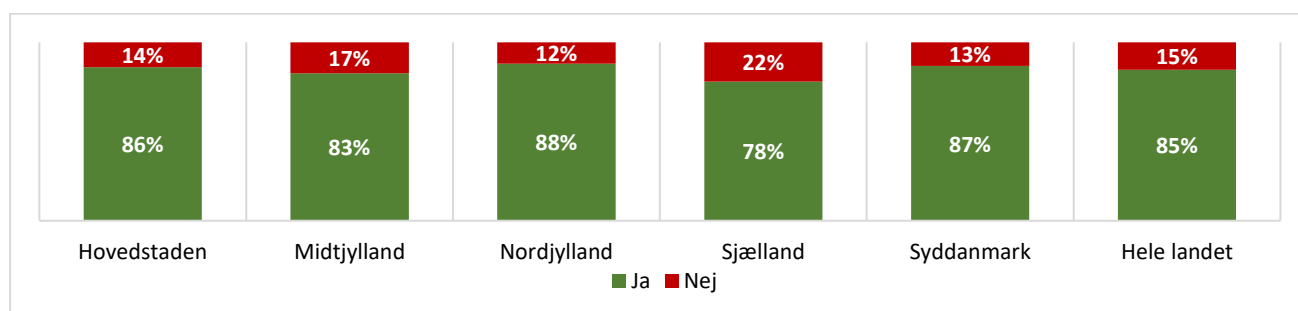
5. Mindst efteruddannelse i Region Sjælland – mest i Nord

På nogle punkter er der store forskelle regionerne imellem i forhold til overlægers efteruddannelse. For eksempel fortæller 22% af overlægerne i Region Sjælland, at de slet ikke fik efteruddannelse i 2024. Til sammenligning gælder det 12% af overlægerne i Region Nordjylland (figur 14).

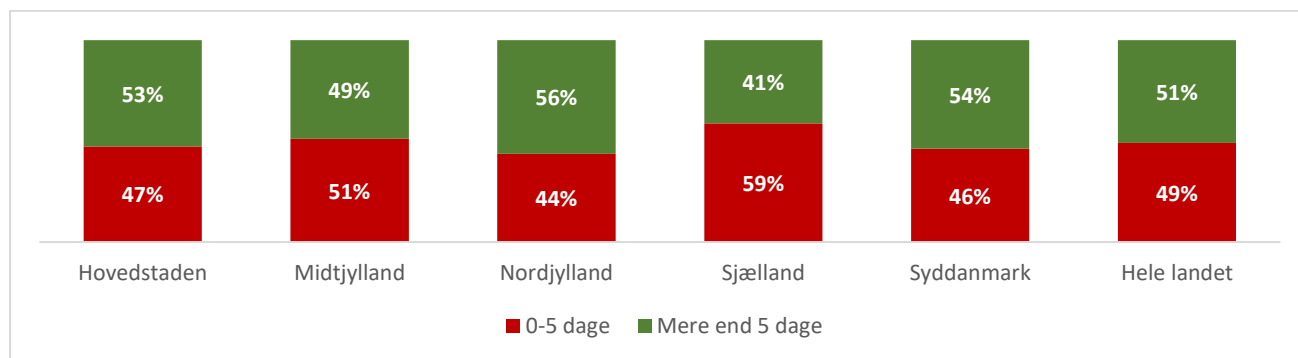
Region Sjælland er også den region, hvor den største andel (59%) får *mindre* end 5 dages efteruddannelse. Til sammenligning er landsgennemsnittet 49%. Bedst klarer Region Nordjylland sig med 44% (figur 15).

Det er også i Region Sjælland, at den største andel af overlæger oplever, at det slet ikke eller kun i ringe grad er muligt at deltage i den efteruddannelse, de har brug for (37 % i Sjælland, 21% på landsplan og kun 14% i Region Nord) (figur 16),

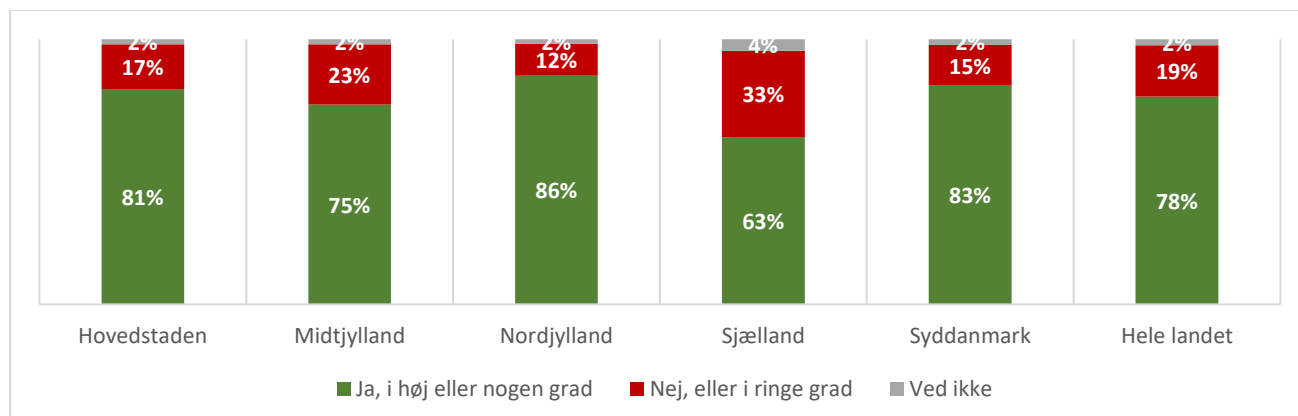
Figur 14: Har fået efteruddannelse i 2024

Figur 15: Antal uddannelsesdage – regioner

Figur 16: Har du i dit nuværende arbejde mulighed for at deltage i den efteruddannelse, som du har behov for?

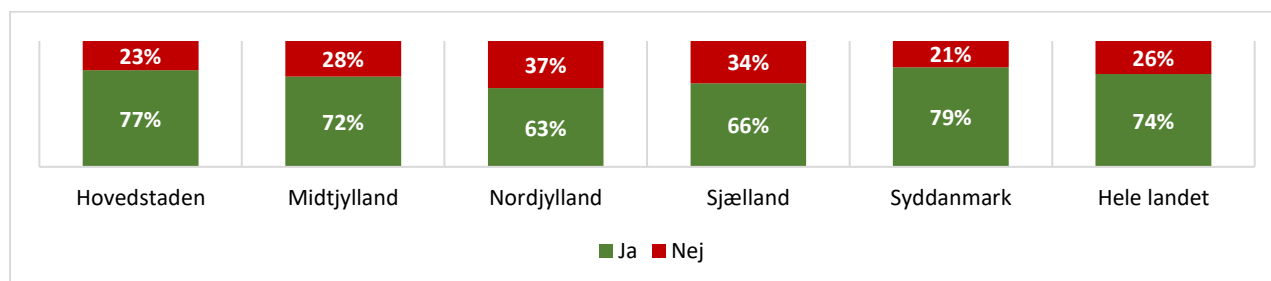
6. Udviklingssamtaler og efteruddannelsesplaner i regionerne

Selvom alle overlæger ifølge overenskomsten skal have både en årlig udviklingssamtale og en flerårig efteruddannelsesplan, er det langt fra alle, som får det. På landsplan er det 74%, der har samtalen, mens det kun er 63% i Region Nordjylland og 66% i Region Sjælland. Største andel får samtalerne i Syddanmark (79%) og Hovedstaden (77%) (figur 17)

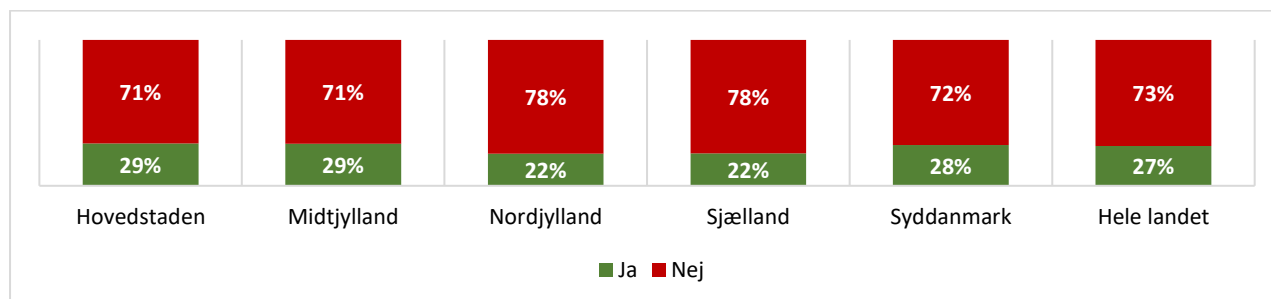
Tallene smitter af på, hvor mange der har en efteruddannelsesplan: På landsplan er det 27%, som har en plan. I Region Nordjylland og Sjælland er det kun 22%, som har en plan, mens det i Hovedstaden og Midtjylland er 29% og i Syddanmark 28%. I fritekst forklarer flere fra Region Nordjylland, at de ikke har en plan, fordi de har eget budget og derfor bestemmer selv.

De overlæger, som har en efteruddannelsesplan, synes generelt, at den er fagligt relevant. Det gælder 93% af alle overlæger på landsplan og 98% i Region Nordjylland (figur 19)

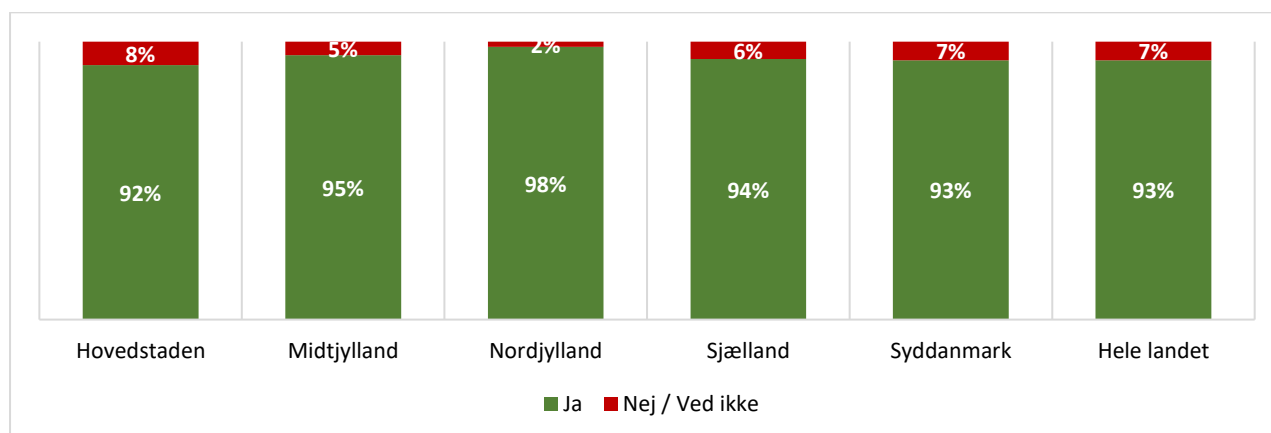
Figur 17: Har du haft LUS med din leder i 2024?

Figur 18: Er der aftalt en efteruddannelsesplan for dig?

Figur 19: Oplever du elementer i din plan som fagligt relevante?

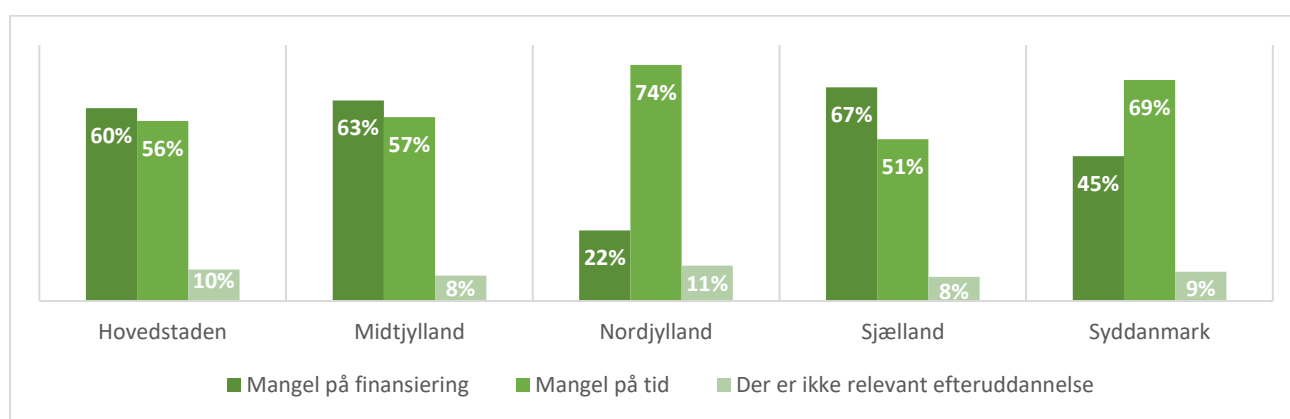

7. Mangel på tid og penge årsag til manglende efteruddannelse

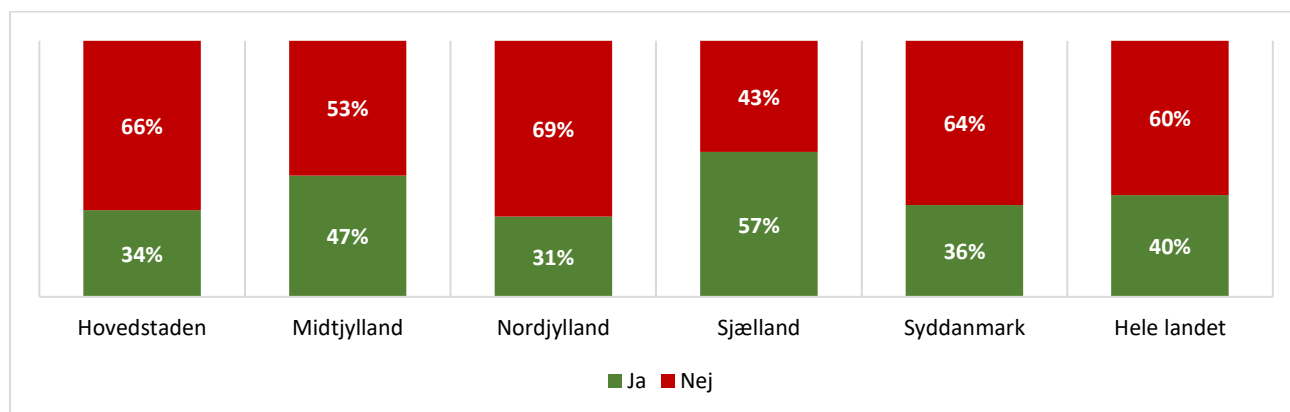
I region Nordjylland og Syddanmark er mangel på tid den mest udbredte årsag til, at overlægerne ikke har en efteruddannelsesplan (det peger 74% i Nordjylland og 69% på i Syddanmark), mens det i Sjælland, Midtjylland og Hovedstaden i højere grad skyldes mangel på finansiering (det peger 67% på i Sjælland, 63% i Midt og 60% i Hovedstaden) (figur 20)

Der er stor forskel på, om overlægerne oplever, at det er blevet sværere at deltage i efteruddannelse i 2024 end året før. På landsplan mener 40%, at det er blevet sværere, men i region Sjælland er det hele 57% I den mere positive ende er det "kun" 31% i Region Nord, 34% i region Hovedstaden og 36% i Region Syddanmark, som oplever, at det er blevet sværere (figur 21).

Figur 20: Hvorfor kan du ikke deltage i den efteruddannelse, som du har behov for?

Figur 21: Er det blevet sværere i 2024 at deltage i efteruddannelse?

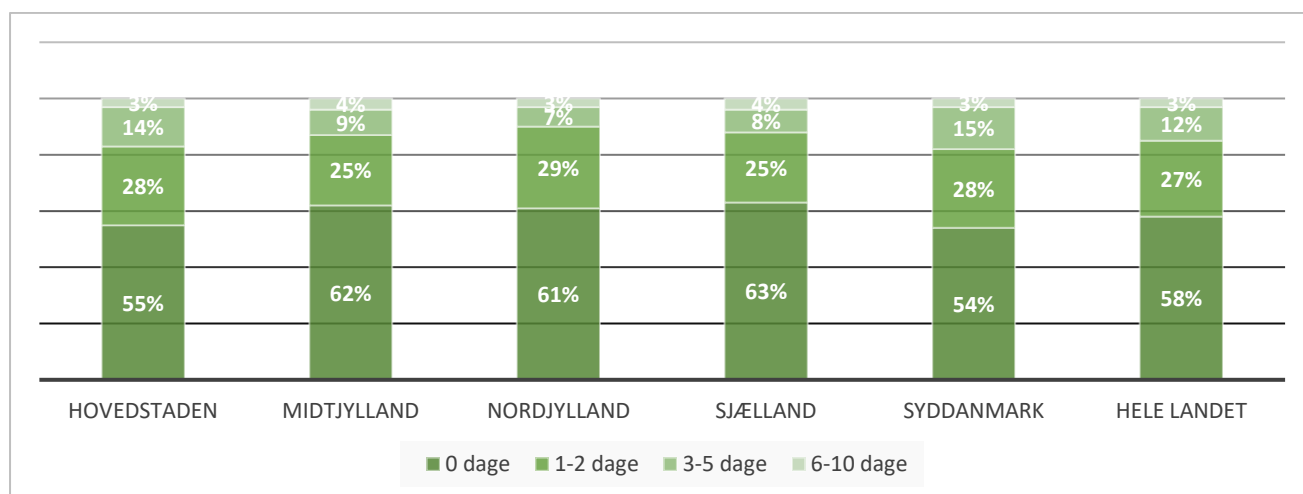
8. Flest betaler selv i Region Hovedstaden

Der er forskelle på, om afdelingen finansierer alle udgifter og al tid til efteruddannelse. I Region Hovedstaden har 45% således brugt fritid på efteruddannelse, mens det gælder 37% i region Sjælland (figur 24).

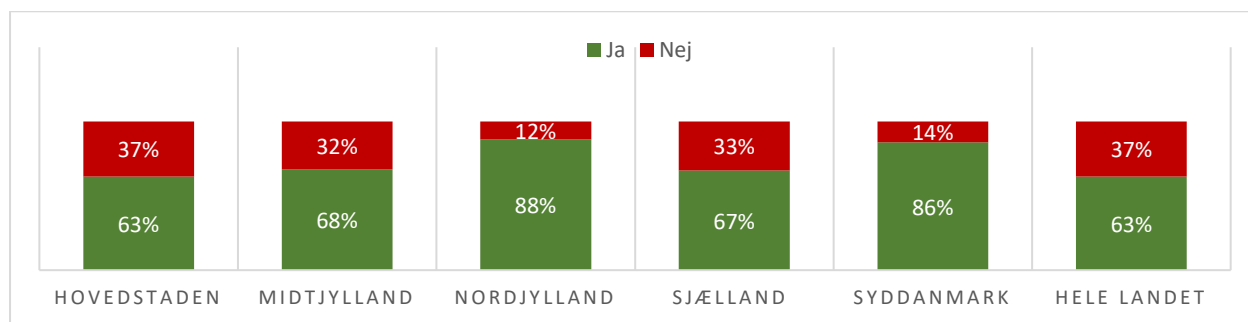
Det er også i Region Hovedstaden, at flest oplever, at arbejdsgiver ikke finansierer alle udgifter i forbindelse med efteruddannelse. Det gælder for 37% af overlægerne i Hovedstaden, tæt forfulgt af Region Sjælland med 33% og Region Midtjylland med 32%. Til sammenligning oplever 12% i Region Nordjylland og 14% i Region Syddanmark, at arbejdsgiver ikke finansierer alle udgifter (figur 25).

Det er især transport og forplejning, som arbejdsgiver ikke finansierer (figur 26).

Figur 22: Hvor mange dage (7 timer) var ulønnet (fritid)

Figur 23: Finansierer afdeling alle udgifter?

Figur 24: Hvilke udgifter har du selv afholdt?

